

Innst. O. nr. 96

(2003-2004)

Innstilling til Odelstinget fra sosialkomiteen

Ot.prp. nr. 72 (2003-2004)

Innstilling fra sosialkomiteen om lov om endringer i lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene og lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer (delegering av myndighet til interkommunale organer)

Til Odelstinget

SAMMENDRAG

Helsedepartementet legger i proposisjonen fram forslag til endringer i kommunehelsetjenesteloven og smittevernloven. Endringsforslagene vil gi kommunene hjemmel til å delegerer myndighet til interkommunale organer på områdene miljørettet helsevern og smittevern. Helsedepartementet foreslår også å oppheve delegeringsskranken for stansing i kommunehelsetjenesteloven kapittel 4a.

Som bakgrunn for forslagene vises det bl.a. til at kommunene ved overføringen av det lokale næringsmiddeltilsynet til staten har mistet det faglige og administrative støtteapparatet som lå i de delene som ble overført Mattilsynet fra de lokale næringsmiddeltilsynene. Det uttales at omorganiseringen av matforvaltningen dermed i en del kommuner har aktualisert et behov for å organisere arbeidet med miljørettet helsevern på en måte som kompensere for en mulig svekkelse av feltet.

Det redegjøres for to rapporter utarbeidet av et utvalg som skulle vurdere grenseflatene mellom det nye Mattilsynet og det miljørettede helsevernet under den kommunale helsetjenesten (Smith-rapportene). Utvalgets forslag ble sendt på høring høsten 2002. Flertallet av høringsinstansene var positive til interkommunalt samarbeid for å løse oppgaver innen miljørettet helsevern.

Det redegjøres for vurderinger og tiltak i St.meld. nr. 16 (2002-2003) innen miljørettet helsevern, smittevern og samfunnsmedisin (Folkehelsemeldingen).

I en oppsummering av gjeldende rett framholdes det at kommunene har adgang til å organisere arbeidet innen miljørettet helsevern og smittevern gjennom interkommunale organer, men at det er uklart om kommunene kan delegerer myndighet til å fatte vedtak innen miljørettet helsevern og smittevern.

Helsedepartementet sendte i november 2003 forslag om å gi kommunene hjemmel til å delegerer myndighet til interkommunale organer på høring. Et flertall av høringsinstansene er positive til at kommunene får flere alternativer til å organisere arbeidet innen miljørettet helsevern og smittevern, og mener at dette kan gi hensiktsmessige og funksjonelle løsninger.

Helsedepartementet understreker at forslaget til delegering av myndighet til interkommunale organer verken legger føringer for eller forventninger til at kommunene skal etablere interkommunale organer for miljørettet helsevern og/eller smittevern, og at det er den enkelte kommune som innenfor rammene av regelverket må etablere den organisering som kommunen er best tjent med.

Det framholdes at for at samarbeidsoppgavene i kommunehelsetjenesteloven skal bli ivaretatt, må kommunens helsetjeneste ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse for å synliggjøre og ivareta fagområdet, at samarbeidet med viktige aktører og myndigheter må formaliseres gjennom rutiner og avtaler, og at samarbeidsarenaene må defineres.

Helsedepartementet mener at av de organisasjonsformer man har i dagens regelverk, skal interkommunalt samarbeid etter kommuneloven § 27 og interkommunalt selskap etter IKS-loven være de aktuelle formene dersom det skal delegeres myndighet innen miljørettet helsevern og/eller smittevern. Helsedepartementet finner at myndighet innen miljøret-

tet helsevern og smittevern ikke skal kunne delegeres til aksjeselskaper. Det uttales at der et interkommunalt organ ikke får delegert myndighet, men forbereder saker for kommunale organer, vil det ikke være noen begrensning i organisasjonsform, og at aksjeselskap her vil være en aktuell organisasjonsform.

Det vil være mulig for en kommune å delegeres sin myndighet innen miljørettet helsevern og smittevern til en annen kommune (verts-kommune). For å sikre at oppgavene ikke løsrives fra kommunen, vil det imidlertid være et vilkår at vedtak fattet av vertskommunen skal stadfestes av den kommune der saken har sin opprinnelse.

Etter kommunehelsetjenesteloven § 4a-12 er fylkesmannen klageinstans for vedtak som er truffet av kommunestyret (eller den som er delegert myndigheten) etter kommunehelsetjenesteloven kapittel 4a. Fylkesmannen er også klageinstans for kommunalt vedtak etter smittevernloven § 8-3. Det foreslås ikke endringer i klagereglene for de tilfeller der vedtak fattes av interkommunale organer. Det framholdes at kommunestyret i den kommune der saken har sin opprinnelse, kan bestemme at eventuelle klager skal forelegges kommunen før det oversendes Fylkesmannen.

Reglene for delegering i kommunehelsetjenesteloven § 4a-3 er i dag til hinder for at kommunestyret kan delegeres myndighet til å gi pålegg om stansing i medhold av kommunehelsetjenesteloven §§ 4a-4 fjerde ledd og 4a-10. Helsedepartementet foreslår at myndigheten til å gi pålegg om stansing innen miljørettet helsevern kan delegeres fra kommunestyret. Der det foreligger en overhengende fare for helseskade, har kommunestyret etter regelverket en plikt til å stanse den aktuelle virksomhet. Det framholdes at vurderingen av vilkåret om overhengende fare for helseskade i hovedsak er en faglig vurdering, som må gjøres av kompetent personell.

Det uttales at der det opprettes interkommunale organer som får delegert myndigheten etter regelverket, bør også kommunelegens oppgaver på disse områdene delegeres for å sikre en helhetlig ivaretagelse av oppgavene. Helsedepartementet mener det er viktig at det etableres kontakt mellom ordinær kommunelege og lege i det interkommunale organet.

KOMITEENS MERKNADER

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Bjarne Håkon Hanssen, Britt Hildeng, Asmund Kristoffersen og Gunn Olsen, fra Høyre, Beate Heieren Hundhammer, Bent Høie og Elisabeth Røbekk Nørve, fra Fremskrittspartiet, lederen John I. Alvheim og Harald T. Nesvik, fra Sosialistisk Ven-

streparti, Olav Gunnar Ballo og Sigbjørn Molvik, fra Kristelig Folkeparti, Åse Gunhild Woie Duesund og Per Steinar Osmundnes, og fra Senterpartiet, Ola D. Gløtvold, har merket seg at Regjeringen med forslagene til endringer i kommunehelsetjenesteloven og smittevernloven tar utgangspunkt i og følger opp St.meld. nr. 16 (2002-2003) Resept for et sunnere Norge.

Komiteen har merket seg at det er uklart om interkommunale organer kan få delegert kompetanse fra kommunene til å utøve myndighet etter regelverket, og viser til Regjeringens redegjørelse for dette i Ot.prp. nr 72 (2003-2004). Komiteen støtter Regjeringens forslag om at kommunene skal få hjemmel til å delegeres myndighet innen miljørettet helsevern og smittevern til interkommunale organer, og støtter derfor de foreslåtte endringene i kommunehelsetjenesteloven og smittevernloven.

Komiteen har videre merket seg at Helsedepartementet ikke ønsker å åpne for at myndighetsutøvelse skal kunne delegeres til interkommunale aksjeselskaper. Dette med bakgrunn i at mulighetene for politisk styring og tydeliggjøring av kommunenes ansvar som hovedregel vil være svakere dersom oppgavene skal ivaretas gjennom interkommunale aksjeselskap.

Komiteen er positiv til at det skal være opp til kommunene å avgjøre hvorvidt de ønsker å benytte en løsning med delegering av myndighet til interkommunale organer, og hvilke tjenester som skal inngå. Komiteen mener dette vil gi hver kommune større frihet til å tilpasse lokale behov og utfordringer. Det vil således komme både små kommuner som i dag har vanskeligheter med å rekruttere kompetent personell, til gode og likeså store kommuner som lokalt har bygd opp solid kompetanse på feltet.

KOMITEENS TILRÅDING

Komiteen viser til proposisjonen og merkningene og rår Odelstinget til å gjøre slikt

vedtak til lov

om endringer i lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene og lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer (delegering av myndighet til interkommunale organer)

I

I lov 19. november 1982 nr. 66 om helsetjenesten i kommunene gjøres følgende endringer:

§ 4a-3 Overskriften skal lyde:

(Delegering av myndighet)

§ 4a-3 første og annet ledd skal lyde:

Myndighet og gjøremål innen miljørettet helsevern som i denne lov er lagt til kommunestyret, kan med unntak av den myndighet som er nevnt i § 4a-11 tredje ledd, delegeres etter reglene i kommuneloven, *til et interkommunalt organ eller til en annen kommune. Når kommunen har delegert myndighet til en annen kommune, skal vedtak fattet av denne stadfestes av kommunen der saken har sin opprinnelse.*

Kommunestyrets myndighet eller myndighet delegert etter første ledd kan utøves av kommunelegen, dersom dette på grunn av tidsnød er nødvendig for at styrets oppgaver etter denne lov skal kunne utføres. *Når kommunestyret har lagt oppgavene innen miljørettet helsevern etter denne lov til et interkommunalt organ, kan myndighet etter denne bestemmelse utøves av en eller flere leger ansatt i dette organet.*

§ 4a-12 første ledd skal lyde:

Fylkesmannen avgjør klager over vedtak truffet av kommunestyret, kommunelegen eller *interkommunalt organ* etter dette kapittel.

II

I lov 5. august 1994 nr. 55 om vern mot smittsomme sykdommer gjøres følgende endringer:

§ 7-1 nytt sjette ledd skal lyde:

Kommunens myndighet etter denne lov kan delegeres etter reglene i kommuneloven, til et interkommunalt organ eller til en annen kommune. Når kommunen har delegert myndighet til en annen kommune, skal vedtak fattet av denne stadfestes av kommunen der saken har sin opprinnelse.

§ 7-2 nytt fjerde ledd skal lyde:

Når kommunen har lagt smittevernoppgavene til et interkommunalt organ, jf. § 7-1 sjette ledd, kan kommunestyret delegere kommunelegens myndighet etter denne lov til en eller flere leger ansatt i dette organet.

§ 8-3 første ledd skal lyde:

Fylkesmannen avgjør klage over kommunalt eller *interkommunalt* vedtak såfremt ikke noe annet er bestemt i loven.

III

Loven trer i kraft straks.

Oslo, i sosialkomiteen, den 8. juni 2004

John I. Alvheim
leder

Åse Gunhild Woie Duesund
ordfører